

UNIVERSITY OF PUNE
Political Science
Syllabus for M.A. Part I

Syllabus for M.A. Part I Semester II

- **Paper No** **Papers Title**
- **PO-C4 :----Public policy (सार्वजनिक धोरण)**
- **PO-C5 :----Issues in World Politics (जागतिक राजकारणातील समस्या)**
- **PO-C6 :----Comparative Politics (तुलनात्मक राजकारण)**
- **PO-O5 :----Political Process in Maharashtra
(महाराष्ट्रातील राजकीय प्रक्रिया)**

Internal Evaluation M.A. Part I Semester II

- **Test - I** **:- 15 Marks**

- **Test - II** **:- 15 Marks**

- **Open Book Test** **:- 10 Marks**

- **Assignment - I** **:- 05 Marks**

- **Assignment - II** **:- 05 Marks**

- **Total** **= 50 Marks**

PO-C4 :----Public policy (सार्वजनिक धोरण)

- उगम :-

राज्यशास्त्र + लोकप्रशासन = सार्वजनिक धोरण

१९७३ - अमेरिकन पॉलिटिकल ससान्स अससोसिएशन - सार्वजनिक धोरण शाखेची आवश्यकता स्पष्ट केली.

- सार्वजनिक धोरण :-

“ नागरिकांच्या मागण्या व त्या लागू करण्यामधील समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी शासन जे धोरण स्विकारते त्याला सार्वजनिक धोरण. ”

- अर्थ :

- पब्लिक - सार्वजनिक

- पोलिसी - धोरण-

विशिष्ट्य समस्या सोडविण्यासाठी शासनाने घेतलेला
निर्णय

- **व्याख्या :**
- रिचर्ड रोझ :-
सार्वजनिक धोरण म्हणजे निर्णय नाही तर, तो कृतींचा आकृतिबंध होय.
- सरकार / शासनद्वारे राबविले जाणारे धोरण म्हणजे सार्वजनिक धोरण होय.

- स्वरूप :

१) विशिष्ट्य हेतू

२) सामूहिक कृती

३) शासकीय प्रक्रिया

४) सनदशीर कार्यक्रम

• व्याप्ती :-

1) विविध संकल्पनाचा अभ्यास

2) प्रभाव पडणारे घटक

3) सर्वसमावेशकता हितसंबंधाचा अभ्यास

• वैशिष्ट्ये :

- सतत चालणारी क्रिया
- सार्वजनिक हित महत्वाचे
- औपचारिक / अनौपचारिक प्रभाव
- सामूहिक प्रयत्न
- सार्वजनिक संस्थांचा सहभाग

• प्रकार :

१) अनुग्रही / प्रोत्साहनपर

२) नियामक धोरण

३) पूर्णगुणाधीत धोरण

४) वितरणाचे धोरण

५) आशयात्मक धोरण

- महत्व :-

- महत्तम सामाजिक हित

- अंतर्गत शांतता व सुव्यवस्था

- शिक्षण

• मूल्यमापन :-

- धोरणातील प्रदीघर्ता

- प्रसाशकीय अडचणी

- योग्य शिफारसींचा अभाव

- पर्यायांचे मूल्यमापन